

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัย เรื่อง แนวทางการบริหารสถานศึกษาเพื่อส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมตามอัตลักษณ์ การศึกษาคาทอลิกโรงเรียนสังกัดคณะรักกางเขน แห่ง จันทบุรี ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามลำดับ ดังนี้

- 5.1 วัตถุประสงค์ของการวิจัย
- 5.2 วิธีดำเนินการวิจัย
- 5.3 สรุปผลการวิจัย
- 5.4 อภิปรายผลการวิจัย
- 5.5 ข้อเสนอแนะ

5.1 วัตถุประสงค์ของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์ดังต่อไปนี้

1. เพื่อศึกษาสถานการณ์การบริหารสถานศึกษาเพื่อส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมตามอัตลักษณ์ การศึกษาคาทอลิกโรงเรียนสังกัดคณะรักกางเขน แห่ง จันทบุรี
2. เพื่อศึกษาการพัฒนาแนวทางการบริหารสถานศึกษาเพื่อส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมตาม อัตลักษณ์การศึกษาคาทอลิกโรงเรียนสังกัดคณะรักกางเขน แห่ง จันทบุรี
3. เพื่อประเมินแนวทางการบริหารสถานศึกษาเพื่อส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมตามอัตลักษณ์ การศึกษาคาทอลิกโรงเรียนสังกัดคณะรักกางเขน แห่ง จันทบุรี

5.2 วิธีดำเนินการวิจัย

5.2.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

5.2.1.1 ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ผู้บริหาร ครู และบุคลากรทางการศึกษาใน โรงเรียนสังกัดคณะรักกางเขน แห่ง จันทบุรี จำนวน 7 แห่ง ปีการศึกษา 2567 รวมทั้งสิ้น 848 คน (โรงเรียนสังกัดคณะรักกางเขน แห่ง จันทบุรี, 2567 : ออนไลน์)

5.2.1.2 กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้บริหาร ครู และบุคลากรทางการศึกษาในโรงเรียนสังกัด คณะรักกางเขน แห่ง จันทบุรี ปีการศึกษา 2567 กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างตามตารางของเครจซี่และ มอร์แกน (Krejcie and Morgan, 1970 : 607-610) และใช้การสุ่มแบบแบ่งชั้นตามสัดส่วน (Stratified random sampling) จำแนกตามขนาดของโรงเรียน ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 265 คน เครื่องมือที่ใช้ใน การวิจัย ได้แก่ แบบสอบถาม ซึ่งผ่านการตรวจสอบและประเมินโดยผู้เชี่ยวชาญด้านการบริหาร สถานศึกษาด้านการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรม ด้านภาษาและด้านสถิติการวิจัย จำนวน 5 ท่าน

ตรวจสอบความถูกต้องและครอบคลุมเนื้อหา แล้วนำไปหาค่าความเที่ยงตรงโดยการหาค่าดัชนีความสอดคล้องหรือค่า IOC มีค่าตั้งแต่ 0.50 ขึ้นไป (พิศิษฐ์ ตัณฑวนิช และพนา จินดาศรี, 2561 : 3-12) นำไปทดลองใช้กับกลุ่มที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน และนำข้อมูลที่ได้มาหาค่าความเชื่อมั่นด้วยวิธีการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (α -Coefficient) ของครอนบาค (Cronbach, 1990 : 204) และค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับ ซึ่งเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (Joshi, A., Kale, S., Chandel, S., & Pal, D. K., 2015 : 396-403)

5.2.1.3 กลุ่มผู้ให้ข้อมูลหลัก คือ กลุ่มผู้บริหารโครงการ ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา ครู และผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับโรงเรียนกลุ่มเป้าหมาย จำนวน 15 คน แบ่งเป็นการสัมภาษณ์เชิงลึก จำนวน 5 คน และการสนทนากลุ่ม จำนวน 10 คน เป็นการเลือกแบบเจาะจง

5.2.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยมี 3 แบบ คือ

5.2.2.1 แบบสอบถามแนวทางการบริหารสถานศึกษาเพื่อส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมตามอัตลักษณ์การศึกษาคาทอลิกโรงเรียนสังกัดคณะรักกางเขน แห่ง จันทบุรี มีลักษณะแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ แบ่งออกเป็น 3 ตอน มีจำนวน 46 ข้อ โดยมีค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) เท่ากับ 0.80-1.00 มีค่าอำนาจจำแนก อยู่ระหว่าง 0.37-0.83 และค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ 0.84

5.2.2.2 แบบการสนทนากลุ่ม มีลักษณะของข้อคำถามปลายเปิดเพื่อให้ผู้ให้ข้อมูลสำคัญได้สนทนา แลกเปลี่ยนความคิดเห็น ประสพการณ์ และแนวคิด ตามประเด็นคำถาม

5.2.2.3 แนวทางการบริหารสถานศึกษาเพื่อส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมตามอัตลักษณ์การศึกษาคาทอลิกโรงเรียนสังกัดคณะรักกางเขน แห่ง จันทบุรี มีลักษณะเป็นมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ ประเมินตามมาตรฐานการประเมิน 4 มาตรฐาน คือ ความมีประโยชน์ (Utility) ความเป็นไปได้ (Feasibility) ความเหมาะสม (Propriety) และความถูกต้อง (Accuracy) (Stufflebeam, D. L., & Shinkfield, A. J. (2007 : 121)

5.2.3 การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลเชิงปริมาณจากกลุ่มตัวอย่างโดยมีขั้นตอน ดังต่อไปนี้

5.2.3.1 ผู้วิจัยขอหนังสือจากคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี ถึงผู้บริหารสถานศึกษาคาทอลิกเพื่อขอความอนุเคราะห์เป็นกลุ่มตัวอย่างในการตอบเครื่องมือเก็บรวบรวมข้อมูล

5.2.3.2 ผู้วิจัยส่งเครื่องมือเก็บรวบรวมข้อมูลไปยังสถานศึกษาที่กลุ่มตัวอย่างทั้ง 30 คน พร้อมทั้งขอความอนุเคราะห์ในการตอบแบบสอบถามผ่านระบบออนไลน์

5.2.3.3 ผู้วิจัยกำหนดวันในการรับเครื่องมือเก็บรวบรวมข้อมูลและดำเนินการเก็บเครื่องมือรวบรวมข้อมูลด้วยตนเองผ่านระบบออนไลน์

5.2.3.4 ผู้วิจัยได้รับแบบสอบถามผ่านการตอบกลับในระบบออนไลน์ จำนวน 265 ฉบับ มีความสมบูรณ์ร้อยละ 100

ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลเชิงคุณภาพได้ดำเนินการ ดังนี้

5.2.3.5 ผู้วิจัยร่างแนวทางการบริหารสถานศึกษาเพื่อส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมตามอัตลักษณ์การศึกษาคาทอลิกโรงเรียนสังกัดคณะรักกางเขน แห่ง จันทบุรี เพื่อใช้เป็นแนวคำถามในการสัมภาษณ์เชิงลึก

5.2.3.6 ผู้วิจัยยืนยันแนวทางการบริหารสถานศึกษาเพื่อส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมตามอัตลักษณ์การศึกษาคาทอลิกโรงเรียนสังกัดคณะรักกางเขน แห่ง จันทบุรี โดยใช้ประเด็นคำถามเป็นแบบบันทึกการสนทนากลุ่ม

5.2.3.7 ผู้วิจัยขอหนังสือจากคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณีถึงผู้บริหารโรงเรียนสังกัดคณะรักกางเขน แห่ง จันทบุรี และผู้ทรงคุณวุฒิเชี่ยวชาญพิเศษเพื่อขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

5.2.3.8 ผู้วิจัยดำเนินการส่งแนวคำถามไปถึงผู้บริหารโรงเรียนสังกัดคณะรักกางเขน แห่ง จันทบุรี และผู้ทรงคุณวุฒิเชี่ยวชาญพิเศษเพื่อขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

5.2.3.9 ผู้วิจัยติดต่อกับผู้ให้ข้อมูลสำคัญเพื่อขอนัดหมายวัน เวลา และสถานที่ในการสัมภาษณ์ล่วงหน้า โดยผู้วิจัยอธิบายเนื้อหาของการสัมภาษณ์ให้ทราบล่วงหน้า และผู้วิจัยได้ทำการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญตามวัน เวลา และสถานที่ที่ได้ระบุไว้ในการนัดหมาย ก่อนการสัมภาษณ์ ผู้วิจัยได้ชี้แจงวัตถุประสงค์ของการวิจัยอย่างชัดเจนแก่ผู้ให้ข้อมูลสำคัญโดยเฉพาะว่าข้อมูลที่ได้รับจากการสัมภาษณ์ จะถูกนำไปใช้เพื่อการวิเคราะห์เชิงวิชาการเท่านั้น และขออนุญาตทำการบันทึกการสนทนา และบันทึกภาพในระหว่างการสัมภาษณ์ตามข้อกำหนดเกี่ยวกับสิทธิส่วนบุคคลของผู้ให้ข้อมูลสำคัญ

5.2.4 การวิเคราะห์ข้อมูล

5.2.4.1 วิเคราะห์สถานการณ์การบริหารสถานศึกษาเพื่อส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมตามอัตลักษณ์การศึกษาคาทอลิกโรงเรียนสังกัดคณะรักกางเขน แห่ง จันทบุรี นำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลในรูปตารางประกอบการบรรยาย

5.2.4.2 วิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) จากการสนทนากลุ่ม และการสัมภาษณ์เชิงลึก พร้อมทั้งสังเคราะห์ไปสู่แนวทางการบริหารสถานศึกษาเพื่อส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมตามอัตลักษณ์การศึกษาคาทอลิกโรงเรียนสังกัดคณะรักกางเขน แห่ง จันทบุรี

5.2.4.3 วิเคราะห์การประเมินแนวทางการบริหารสถานศึกษาเพื่อส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมตามอัตลักษณ์การศึกษาคาทอลิกโรงเรียนสังกัดคณะรักกางเขน แห่ง จันทบุรี วิเคราะห์

ค่าเฉลี่ยของกลุ่มประชากร (μ) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของกลุ่มประชากร (σ) โดยใช้โปรแกรมวิเคราะห์สถิติสำเร็จรูป นำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลในรูปตารางประกอบการบรรยาย

5.3 สรุปผลการวิจัย

5.3.1 สถานการณ์การบริหารสถานศึกษาเพื่อส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมตามอัตลักษณ์การศึกษา คาทอลิกโรงเรียนสังกัดคณะรักกางเขน แห่ง จันทบุรี พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศ หญิง (77.0%) ตำแหน่งครู (97.7%) การศึกษาระดับปริญญาตรี (93.6%) มีประสบการณ์ทำงาน 1-15 ปี (97.7%) ผู้ตอบแบบสอบถามมากที่สุดคือโรงเรียนสตรีมารดาพิทักษ์ (30.9%) รองลงมาคือ โรงเรียนมารีวิทยาปราจีนบุรี และโรงเรียนมารีวิทยาภินันท์บุรี จากการวิเคราะห์ข้อมูล พบว่า ระดับ และอันดับการบริหารสถานศึกษาเพื่อส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมตามอัตลักษณ์การศึกษา คาทอลิก โรงเรียนสังกัดคณะรักกางเขน แห่ง จันทบุรี มีผลการประเมินโดยรวมอยู่ในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ย อยู่ที่ 3.95 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.11 ซึ่งแสดงถึงความสม่ำเสมอของคำตอบในภาพรวมอย่าง ชัดเจน เมื่อพิจารณาแยกตามแต่ละด้าน พบว่า ทุกด้านมีระดับการบริหารในเกณฑ์มาก ทั้งนี้ ด้านที่มี คะแนนสูงสุด คือ ด้านบริหารงานอภิบาลและแพร่ธรรม โดยมีค่าเฉลี่ย 4.11 ซึ่งสะท้อนให้เห็นถึง ความสำคัญและความเข้มแข็งในการจัดการด้านนี้มากที่สุด รองลงมาคือ ด้านการบริหารงานกิจการ นักเรียน และด้านการบริหารงานบุคลากร ที่มีค่าเฉลี่ยใกล้เคียงกันคือ 4.00 และ 4.02 ตามลำดับ ขณะที่ด้านการบริหารงานงบประมาณ (ธุรการ-การเงิน) อยู่ในระดับมากเช่นกัน มีค่าเฉลี่ย 3.92 ด้าน การบริหารวิชาการและการบริหารงานทั่วไป มีค่าเฉลี่ยต่ำกว่าด้านอื่นเล็กน้อย โดยอยู่ที่ 3.82 และ 3.81 ตามลำดับ แต่ยังคงแสดงถึงความเข้มแข็งในการบริหารที่อยู่ในเกณฑ์มากเช่นเดียวกัน โดยรวม แล้ว ผลการประเมินสะท้อนให้เห็นว่าการบริหารสถานศึกษาทั้ง 6 ด้าน มีการส่งเสริมคุณธรรมและ จริยธรรมตามอัตลักษณ์การศึกษา คาทอลิกได้อย่างมีประสิทธิภาพและสอดคล้องกันในระดับสูง ซึ่งถือเป็นแนวทางที่ดีในการพัฒนาการบริหารจัดการสถานศึกษาให้ตอบสนองต่อพันธกิจและค่านิยมที่ กำหนดไว้ ในส่วนของการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมตามอัตลักษณ์การศึกษา คาทอลิกโรงเรียนสังกัด คณะรักกางเขน แห่ง จันทบุรี มีค่าเฉลี่ยโดยรวมอยู่ในระดับมาก ซึ่งแสดงให้เห็นถึงความเข้มแข็งใน การส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมในภาพรวม เมื่อพิจารณาแยกตามแต่ละด้าน พบว่าทุกด้านมีระดับการ ส่งเสริมอยู่ในเกณฑ์มาก โดยเรียงลำดับจากมากไปน้อย ได้แก่ ด้านความซื่อสัตย์ ด้านความรัก-เมตตา ด้านการพัฒนาจิตใจตามหลักศาสนา และด้านความพอเพียง ตามลำดับ ผลสรุปนี้สะท้อนให้เห็นว่า การส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมในแต่ละด้านมีความเข้มแข็ง โดยเฉพาะในด้านความซื่อสัตย์ ด้านความ รัก-เมตตาและด้านการพัฒนาจิตใจตามหลักศาสนา ซึ่งเป็นหัวใจสำคัญของอัตลักษณ์การศึกษา คาทอลิก ขณะที่ด้านความพอเพียงแม้มีค่าต่ำที่สุดในบรรดาต่าง ๆ แต่ยังคงอยู่ในระดับมาก แสดง ถึงความพยายามในการส่งเสริมคุณลักษณะนี้อย่างต่อเนื่องและทั่วถึงในสถานศึกษา

5.3.2 การบริหารสถานศึกษาเพื่อส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมตามอัตลักษณ์การศึกษาคาทอลิก โรงเรียนสังกัดคณะรักกางเขน แห่ง จันทบุรี มีแนวทางที่ชัดเจนและครอบคลุมหลายมิติ 1) มิติด้านการบริหารงานวิชาการ โดยเน้นการพัฒนาผู้เรียนอย่างสมดุลระหว่างด้านวิชาการและจิตวิญญาณ ผู้บริหารและครูให้ความสำคัญกับการบูรณาการคุณธรรมลงในบทเรียนและกิจกรรมต่าง ๆ เช่น ความซื่อสัตย์ ความรัก ความเมตตา และความเสียสละ เพื่อให้นักเรียนเติบโตทั้งความรู้และคุณธรรมควบคู่กัน นอกจากนี้ โรงเรียนยังส่งเสริมกิจกรรมเสริม เช่น กิจกรรมจิตตารมณ์ “รัก แบ่งปัน” และการบริการชุมชน เพื่อสร้างจิตสำนึกทางศีลธรรมอย่างแท้จริง 2) มิติด้านการบริหารงานงบประมาณ มีการบริหารจัดการอย่างโปร่งใสและมีประสิทธิภาพ โดยจัดสรรงบประมาณเพื่อสนับสนุนกิจกรรมเสริมและช่วยเหลือนักเรียนตามพันธกิจของโรงเรียนอย่างเหมาะสม 3) มิติด้านการบริหารกิจการนักเรียน เน้นการดูแลแบบองค์รวม โดยส่งเสริมวินัยเชิงบวกและสร้างความร่วมมือกับครอบครัวและชุมชน ทำให้นักเรียนมีวินัย ความรับผิดชอบและเติบโตอย่างสมดุล 4) มิติด้านการพัฒนาบุคลากรมุ่งเน้นครูให้เป็นผู้เชี่ยวชาญทั้งด้านวิชาการและจิตวิญญาณ ครูต้องเป็นต้นแบบที่แสดงความรักความเมตตาและความเสียสละตามแบบอย่างพระเยซูเจ้า เพื่อเป็นแรงบันดาลใจให้นักเรียนพัฒนาคุณธรรมควบคู่ไปกับความรู้ 5) มิติด้านการบริหารงานทั่วไป โรงเรียนจัดสภาพแวดล้อมที่ส่งเสริมการเรียนรู้และคุณธรรม พร้อมสร้างความร่วมมือจากทุกฝ่ายเพื่อสนับสนุนพันธกิจคาทอลิกอย่างยั่งยืน และ 6) มิติด้านการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมตามอัตลักษณ์การศึกษาคาทอลิกเป็นหัวใจสำคัญของการบริหาร โดยปลูกฝังคุณธรรมพื้นฐานผ่านกิจกรรมที่เหมาะสมกับวัย และเน้นการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองและชุมชน เพื่อให้คุณธรรมและจิตวิญญาณแห่งการรับใช้แผ่ขยายและฝังรากลึกในชีวิตของผู้เรียนอย่างยั่งยืน

สรุปผลการศึกษา พบว่า การบริหารสถานศึกษาคาทอลิกมุ่งแผนการจัดการที่มีประสิทธิภาพกับการปลูกฝังจิตวิญญาณคริสต์ศาสนา ครอบคลุม 6 มิติ ดังนี้

มิติที่ 1 : การบริหารงานวิชาการ ดำเนินงานอย่างโปร่งใสและรับผิดชอบต่อผู้ใช้หลักธรรมคำสอนและวงจร PDCA เพื่อวางแผน ดำเนิน ตรวจสอบ และปรับปรุง เน้นใช้ทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพ สนับสนุนพันธกิจทางการศึกษาและจิตวิญญาณ

มิติที่ 2 : การบริหารงานอภิบาลและแพร่ธรรม ดูแลนักเรียนแบบองค์รวม ครอบคลุมร่างกาย สติปัญญา อารมณ์ สังคม และจิตวิญญาณ สร้างระบบเชื่อมโยงครู ผู้ปกครอง และชุมชน ส่งเสริมคุณธรรมและทักษะชีวิต ผ่านวงจร PDCA เพื่อให้นักเรียนเติบโตเป็นคนดี มีความสุข

มิติที่ 3 : การบริหารงานงบประมาณ จัดการงบประมาณอย่างโปร่งใสและมีประสิทธิภาพ ด้วยความรัก-เมตตาและซื่อสัตย์ ใช้ทรัพยากรคุ้มค่า สนับสนุนพันธกิจและพัฒนาคุณภาพการศึกษา

มิติที่ 4 : การบริหารกิจการนักเรียน สร้างระบบดูแลนักเรียนทั้งพฤติกรรมและจิตวิญญาณ ปลูกฝังความซื่อสัตย์และสมดุลชีวิต ตามหลักคริสต์ศาสนา ดำเนินงานตามวงจร PDCA

มิติที่ 5 : การบริหารงานบุคลากร พัฒนาครูให้เป็นผู้นำจิตวิญญาณและผู้เชี่ยวชาญทางวิชาการ ส่งเสริมความสัมพันธ์ดีและสมดุลชีวิต ด้วยกระบวนการ PDCA เพื่อพัฒนาทักษะและคุณธรรม

มิติที่ 6 : การบริหารงานทั่วไป จัดการสภาพแวดล้อมและวัฒนธรรมองค์กร ให้บรรยากาศอบอุ่น ปลอดภัย โปร่งใส และใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่า ส่งเสริมจิตวิญญาณทุกฝ่ายด้วยระบบ PDCA โดยรวม การบริหารทั้ง 6 มิติผสานคุณภาพและจิตวิญญาณคริสต์ศาสนา เพื่อสร้างสภาพแวดล้อมที่ส่งเสริมการเรียนรู้และการเติบโตอย่างยั่งยืน

5.3.3 ผลการประเมินแนวทางการบริหารสถานศึกษาเพื่อส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมตามอัตลักษณ์การศึกษาคาทอลิกโรงเรียนสังกัดคณะรักกางเขน แห่ง จันทบุรี จากทั้ง 4 ประเด็นของการประเมินประกอบด้วย ความมีประโยชน์ ความเป็นไปได้ ความเหมาะสม และความถูกต้อง โดยภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าทุกด้านมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุดโดยเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย คือ ด้านความเป็นไปได้ ด้านความมีประโยชน์ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ ด้านความเหมาะสม มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ และด้านความถูกต้อง ตามลำดับ จากผลการศึกษาจะเห็นว่าผลการประเมินแนวทางการบริหารสถานศึกษาเพื่อส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมตามอัตลักษณ์การศึกษาคาทอลิกโรงเรียนสังกัดคณะรักกางเขน แห่ง จันทบุรี พบว่าโดยภาพรวมมีค่าเฉลี่ยสูงถึง 4.63 จาก 5 คะแนน แสดงให้เห็นว่าแนวทางนี้ได้รับการยอมรับในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาแยกตามประเด็น พบว่า ด้านความเป็นไปได้ได้รับคะแนนสูงสุด รองลงมา คือ ด้านความมีประโยชน์ ด้านความเหมาะสม และความถูกต้อง ตามลำดับ ทั้งหมดสะท้อนว่าแนวทางนี้เป็นไปได้ เป็นประโยชน์ เหมาะสมและถูกต้อง และสามารถนำไปปฏิบัติได้จริงในสถานศึกษา สะท้อนเห็นว่าแนวทางการบริหารดังกล่าวช่วยส่งเสริมคุณธรรมและจริยธรรมได้อย่างมีประสิทธิภาพและสอดคล้องกับอัตลักษณ์ของการศึกษาคาทอลิก เป็นพื้นฐานที่ดีในการพัฒนาการศึกษาและผู้เรียนอย่างยั่งยืน

5.4 อภิปรายผล

จากผลการศึกษาแนวทางการบริหารสถานศึกษาเพื่อส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมตามอัตลักษณ์การศึกษาคาทอลิกโรงเรียนสังกัดคณะรักกางเขน แห่ง จันทบุรี มีประเด็นสำคัญที่สามารถนำมาอภิปรายผล ตามวัตถุประสงค์ของงานวิจัย ดังนี้

5.4.1 วัตถุประสงค์ที่ 1 จากการศึกษาผลการวิจัยเกี่ยวกับการบริหารสถานศึกษาเพื่อส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมตามอัตลักษณ์การศึกษาคาทอลิกโรงเรียนสังกัดคณะรักกางเขน แห่ง จันทบุรี พบว่าการบริหารงานโดยรวมอยู่ในระดับมาก ซึ่งสะท้อนให้เห็นถึงความเข้มแข็งและประสิทธิภาพในการจัดการสถานศึกษาให้สอดคล้องกับพันธกิจและค่านิยมของการศึกษาคาทอลิก เมื่อพิจารณาแยกตามแต่ละด้าน พบว่าด้านบริหารงานอภิบาลและแพร่ธรรมมีคะแนนสูงสุด แสดงถึงความสำคัญและความเข้มแข็งในการดูแลนักเรียนแบบองค์รวม ทั้งในด้านร่างกาย อารมณ์ สังคม และ

จิตวิญญาณ ด้านกิจการนักเรียนและบุคลากรได้รับคะแนนใกล้เคียงกันที่ประมาณ ซึ่งสะท้อนให้เห็นถึงการบริหารงานที่ส่งเสริมวินัยและการพัฒนาบุคลากรอย่างเหมาะสม ด้านการบริหารงานงบประมาณ (ธุรการ-การเงิน) อยู่ในระดับมากเช่นกัน แสดงให้เห็นถึงการจัดการงบประมาณที่โปร่งใสและมีประสิทธิภาพ ส่วนด้านบริหารงานวิชาการและงานทั่วไป แม้จะมีค่าเฉลี่ยกว่าด้านอื่นเล็กน้อย แต่ยังคงอยู่ในระดับที่แสดงถึงความเข้มแข็งและมีการบริหารที่มีประสิทธิภาพเช่นเดียวกัน ในส่วนของการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรม พบว่าภาพรวมอยู่ในระดับมากเช่นกัน ซึ่งแสดงถึงความพยายามและความสำเร็จในการส่งเสริมคุณธรรมในสถานศึกษาอย่างเป็นระบบและทั่วถึง เมื่อพิจารณาแยกเป็นประเด็น พบว่า ด้านความซื่อสัตย์มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ตามด้วยด้านความรัก-เมตตา และการพัฒนาจิตใจตามหลักศาสนา ขณะที่ด้านความพอเพียงมีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุดแต่ยังอยู่ในระดับมาก ซึ่งสะท้อนถึงความพยายามในการพัฒนาด้านนี้อย่างต่อเนื่องและครอบคลุม ผลการศึกษานี้ชี้ให้เห็นว่าการบริหารสถานศึกษาของโรงเรียนสังกัดคณะรักกางเขน แห่ง จันทบุรี สามารถผสมผสานระหว่างการบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพกับการปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรมได้อย่างสมดุล โดยเฉพาะอย่างยิ่งในด้านความซื่อสัตย์ ด้านความรัก-เมตตา และด้านการพัฒนาจิตใจตามหลักศาสนา ซึ่งเป็นหัวใจของอัตลักษณ์การศึกษาคาทอลิก ในขณะที่ด้านความพอเพียงยังคงเป็นพื้นที่ที่ต้องได้รับการส่งเสริมและพัฒนาเพิ่มเติมอย่างต่อเนื่องเพื่อให้เกิดความครบถ้วนในการพัฒนาคุณลักษณะของผู้เรียนอย่างยั่งยืน ผลการศึกษาสอดคล้องกับ Leithwood และ Riehl (2003 : 77) ได้ศึกษาและพบว่าการบริหารสถานศึกษาที่สมดุลระหว่างการจัดการที่มีประสิทธิภาพและการปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรม โดยผู้นำสถานศึกษาควรส่งเสริมทั้งด้านวิชาการและคุณลักษณะเชิงคุณธรรมไปพร้อมกัน ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาที่พบว่าการบริหารสถานศึกษาคาทอลิกของโรงเรียนสังกัดคณะรักกางเขน แห่ง จันทบุรี มีคะแนนสูงในด้านบริหารงานวิชาการและส่งเสริมคุณธรรม โดยเฉพาะอย่างยิ่งในมิติความซื่อสัตย์และความรักความเมตตา นอกจากนี้ แนวทางการบริหารที่เน้นการดูแลนักเรียนแบบองค์รวมในด้านร่างกาย อารมณ์ สังคม และจิตวิญญาณ ยังช่วยสร้างอัตลักษณ์ของสถานศึกษาที่เข้มแข็งและยั่งยืนอีกด้วย สอดคล้องกับ Grace (2002 : 43) ได้ศึกษาและพบว่าโรงเรียนคาทอลิกมีบทบาทสำคัญในการปลูกฝังคุณธรรมผ่านการผสมผสานค่านิยมศาสนา เช่น ความซื่อสัตย์และความรักความเมตตาเข้ากับการบริหารจัดการอย่างมืออาชีพ ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยที่พบว่าคุณธรรมด้านความซื่อสัตย์และความรัก-เมตตา เป็นจุดเด่นของการบริหารสถานศึกษาของโรงเรียนสังกัดคณะรักกางเขน แห่ง จันทบุรี โดยเน้นการพัฒนาจิตใจตามหลักศาสนาเป็นหัวใจสำคัญของอัตลักษณ์การศึกษา การบริหารที่สามารถผสมผสานคุณธรรมเหล่านี้กับงานวิชาการช่วยเสริมสร้างความเข้มแข็งและความยั่งยืนของสถานศึกษา สอดคล้องกับ Bryk, Lee และ Holland (1993 : 88) ระบุว่า การบริหารงานอภิบาลและแพร่ธรรมในโรงเรียนคาทอลิกเป็นหัวใจของการสร้างชุมชนการเรียนรู้ที่เข้มแข็ง โดยเน้นการดูแลนักเรียนอย่างองค์รวมทั้งร่างกาย อารมณ์ สังคม และจิตวิญญาณ ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาที่

พบว่าด้านบริหารงานอภิบาลและแพรรธรรมของโรงเรียนสังกัดคณะรักกางเขน แห่ง จันทบุรี ได้รับคะแนนสูงสุดและมีบทบาทสำคัญในการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรม สะท้อนถึงความพยายามในการบริหารจัดการที่เน้นความสมดุลระหว่างงานวิชาการและการพัฒนาจิตใจผู้เรียนอย่างแท้จริง สอดคล้องกับ ศิริกุล เอียงผาสุก และสุนทร ทองคำพงษ์ (2564 : 173-193) ที่ได้ศึกษาและพบว่าโรงเรียนในสังกัดสังฆมณฑลนครสวรรค์มีการพัฒนาอัตลักษณ์การศึกษาคาทอลิกในระดับมาก แต่พบปัญหาหลักด้านการบริหารจัดการ โดยเฉพาะการเงินและงบประมาณที่ไม่เพียงพอ นอกจากนี้ ยังไม่ได้เปิดโอกาสให้พระสงฆ์และนักบวชชาย-หญิงเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการเรียนการสอนอย่างเต็มที่ งบประมาณสนับสนุนด้านอภิบาลมีน้อย ผู้ทรงคุณวุฒิแนะนำให้มีการศึกษาและปรับเนื้อหาวิชาคริสต์ศาสนาและจริยศาสตร์ในฝ่ายวิชาการ และจัดเป็นวิชาเสริมเพื่อเสริมสร้างอัตลักษณ์ นอกจากนี้ ควรพัฒนาระบบงานจิตตาสถาบันในโรงเรียนให้มีประสิทธิภาพ เพื่อส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์ พร้อมทั้งปรับปรุงการบริหารงบประมาณให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด เพื่อสะท้อนอัตลักษณ์การศึกษาคาทอลิกอย่างชัดเจนและยั่งยืน สอดคล้องกับ อัชฌา ชื่นบุญ และคณะ (2563 : 164-181) ได้ศึกษาและพบว่านักศึกษาระดับอุดมศึกษาในสถาบันคาทอลิกมีคุณลักษณะตามอัตลักษณ์การศึกษาคาทอลิกในระดับสูง ซึ่งสะท้อนถึงการสร้างอัตลักษณ์คุณธรรมที่เข้มแข็งในกลุ่มนักศึกษา ทั้งนี้ ความแตกต่างตามชั้นปีและสาขาวิชาแสดงให้เห็นว่า การพัฒนาอัตลักษณ์คุณธรรมควรปรับให้เหมาะสมกับบริบทและความต้องการเฉพาะของแต่ละกลุ่ม การสร้างอัตลักษณ์คุณธรรมในนักศึกษาเป็นสิ่งสำคัญที่ช่วยส่งเสริมจริยธรรม ค่านิยม และพฤติกรรมที่ดีตามหลักคริสต์ศาสนา ทำให้นักศึกษาสามารถนำไปใช้ในชีวิตประจำวันและสังคมอย่างยั่งยืน และสอดคล้องกับ พิศุทธิ์ สร้อยโมรี และคณะ (2560 : 128-140) ได้ศึกษาและพบว่า ประสิทธิภาพของโรงเรียนคาทอลิกในเครือข่าย อัครสังฆมณฑลกรุงเทพฯ ประกอบด้วย 3 ด้านสำคัญ ได้แก่ ผลสัมฤทธิ์ทางวิชาการ ความพึงพอใจในงานของครู และการรับรู้ต่อประสิทธิผลของโรงเรียน โดยภาวะผู้นำแบบผู้รับใช้ไม่มีอิทธิพลโดยตรงต่อประสิทธิผล แต่มีอิทธิพลทางอ้อมผ่านอัตลักษณ์และบรรยากาศโรงเรียน ซึ่งทั้งสองปัจจัยนี้ส่งผลต่อประสิทธิผลของโรงเรียนอย่างมีนัยสำคัญ การพัฒนาอัตลักษณ์โรงเรียนคาทอลิกที่เน้นคุณธรรมจริยธรรมช่วยสร้างบรรยากาศที่เอื้อต่อการเรียนรู้และการทำงานอย่างมีคุณค่า ภาวะผู้นำแบบผู้รับใช้สนับสนุนการปลูกฝังคุณธรรมและจริยธรรมในบุคลากรและนักเรียน ส่งผลให้โรงเรียนมีประสิทธิผลสูงขึ้น ทั้งนี้การเสริมสร้างอัตลักษณ์คุณธรรมจริยธรรมจึงเป็นหัวใจสำคัญที่ทำให้โรงเรียนคาทอลิกสามารถพัฒนาไปอย่างยั่งยืนและมีคุณภาพในทุกมิติของการศึกษา อภิปรายได้ว่า การบริหารสถานศึกษาคาทอลิกของโรงเรียนสังกัดคณะรักกางเขน แห่ง จันทบุรี มีประสิทธิภาพสูงในการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมตามอัตลักษณ์การศึกษาคาทอลิก โดยเน้นการดูแลนักเรียนอย่างองค์รวมทั้งร่างกาย สติปัญญา อารมณ์ สังคม และจิตวิญญาณ โดยเฉพาะในด้านความซื่อสัตย์ ความรัก-เมตตา และการพัฒนาจิตใจตามหลักศาสนา ซึ่งเป็นหัวใจของอัตลักษณ์การศึกษา แม้ด้านความพอเพียง

จะต้องพัฒนาเพิ่มเติม ผลวิจัยสอดคล้องกับงานวิจัยก่อนหน้านี้ที่ชี้ว่า การบริหารที่สมดุลระหว่างงานวิชาการและการปลูกฝังคุณธรรมสร้างความเข้มแข็งและยั่งยืนของสถานศึกษา รวมทั้งการมีภาวะผู้นำแบบผู้รับใช้และบรรยากาศที่ดีช่วยส่งเสริมอัตลักษณ์คุณธรรมจริยธรรมได้อย่างมีนัยสำคัญ ทั้งนี้ การส่งเสริมอัตลักษณ์คุณธรรมจริยธรรมในผู้เรียนและบุคลากรเป็นปัจจัยสำคัญที่สนับสนุนการพัฒนาสถานศึกษาให้เกิดประสิทธิผลและความยั่งยืนในระยะยาว

5.4.2 วัตถุประสงค์ที่ 2 จากการศึกษา พบว่า การบริหารสถานศึกษาเพื่อส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมตามอัตลักษณ์การศึกษาคาทอลิกโรงเรียนสังกัดคณะรักกางเขน แห่ง จันทบุรี มีแนวทางการบริหารที่ชัดเจนและครอบคลุม 6 มิติสำคัญ มุ่งผสมผสานการจัดการที่มีประสิทธิภาพกับการปลูกฝังจิตวิญญาณคริสต์ศาสนาอย่างสมดุล มิติแรก คือ การบริหารงานวิชาการ เน้นพัฒนาผู้เรียนทั้งด้านวิชาการและคุณธรรมผ่านการบูรณาการค่านิยม เช่น ความซื่อสัตย์และความรักความเมตตาในบทเรียนและกิจกรรม รวมถึงส่งเสริมกิจกรรมจิตตารมณ์คาทอลิก จิตอาสาและบริการชุมชน โดยใช้วงจร PDCA ในการบริหารงาน มิติที่สอง คือ การบริหารงานอภิบาลและแพรร่ธรรม ดูแลนักเรียนแบบองค์รวมทั้งร่างกาย อารมณ์ สังคม และจิตวิญญาณ โดยเชื่อมโยงครู ผู้ปกครอง และชุมชนเพื่อส่งเสริมคุณธรรมและทักษะชีวิต มิติที่สาม การบริหารงานงบประมาณ มีความโปร่งใสและใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่า เพื่อสนับสนุนกิจกรรมและพันธกิจของสถานศึกษา มิติที่สี่ การบริหารกิจการนักเรียน เน้นการดูแลพฤติกรรมและจิตวิญญาณ ปลูกฝังความซื่อสัตย์และความรับผิดชอบ พร้อมสร้างความร่วมมือกับครอบครัวและชุมชน มิติที่ห้า คือ การบริหารงานบุคลากร พัฒนาครูให้เป็นผู้นำด้านจิตวิญญาณและผู้เชี่ยวชาญทางวิชาการ ครูเป็นต้นแบบความรัก ความเมตตาและความเสียสละ เพื่อสร้างแรงบันดาลใจให้นักเรียน มิติที่หก การบริหารงานทั่วไป จัดการสภาพแวดล้อมและวัฒนธรรมองค์กรที่เอื้อต่อการเรียนรู้และส่งเสริมคุณธรรมด้วยบรรยากาศอบอุ่น โปร่งใส และใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่า สะท้อนให้เห็นว่า การบริหารสถานศึกษาคาทอลิกของโรงเรียนในสังกัดคณะรักกางเขน แห่ง จันทบุรี ผสานคุณภาพและจิตวิญญาณคริสต์ศาสนาได้อย่างมีประสิทธิภาพ สร้างสภาพแวดล้อมที่ส่งเสริมการเติบโตทางวิชาการและคุณธรรมอย่างยั่งยืน ผลการศึกษาสอดคล้องกับ Elmar Nass (2015 : 3-19) ที่เสนอทฤษฎี “จริยธรรมการนำ” (Christian Leadership Ethics) โดยเน้นว่าผู้นำองค์กรในบริบทคริสต์ศาสนาควรบริหารด้วยจริยธรรมที่ยึดความเป็นมนุษย์เป็นศูนย์กลาง (human dignity) และแสดงออกถึงความรัก ความเมตตา และความเสียสละเพื่อส่วนรวม แนวคิดนี้สนับสนุนความสำคัญของการบูรณาการค่านิยมศาสนาเข้ากับการจัดการอย่างมืออาชีพ เพื่อสร้างความเชื่อมั่นและบรรยากาศแห่งความร่วมมือในองค์กรการศึกษา ซึ่งช่วยส่งเสริมทั้งคุณภาพชีวิตของผู้เรียนและบุคลากร รวมถึงจิตวิญญาณขององค์กรโดยรวมอย่างยั่งยืน ผลการศึกษาสอดคล้องกับ Bernardo และ van der Nest (2019 : 80-95) ที่เสนอว่าโรงเรียนคาทอลิกควรใช้การนำแบบกระจาย (distributive leadership) เพื่อสร้างความร่วมมือในชุมชนการเรียนรู้ โดยเฉพาะในสภาพแวดล้อมที่ต้องรักษาสัมดุลระหว่าง

ภารกิจทางศาสนาและภารกิจด้านการศึกษา การบริหารที่มีลักษณะเปิดกว้างและเน้นจิตวิญญาณร่วมนี้จะช่วยให้องค์กรสามารถรักษาอัตลักษณ์คาทอลิกไว้ได้แม้ในสังคมที่เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว พร้อมส่งเสริมการพัฒนางานรวมทั้งด้านวิชาการ คุณธรรม และจิตวิญญาณของผู้เรียน สอดคล้องกับ van der Nest (2015 : ออนไลน์) ซึ่งศึกษาบทบาทของผู้อำนวยการฝ่ายศาสนศึกษา (DRS) ในโรงเรียนมัธยมคาทอลิกในนิวซีแลนด์ พบว่า DRS มีบทบาทสำคัญในการธำรงไว้ซึ่ง “ลักษณะพิเศษ” (special character) ของโรงเรียน โดยการสร้างวัฒนธรรมองค์กรที่เชื่อมโยงระหว่างศรัทธา ความรู้ และการปฏิบัติจริงในชีวิตประจำวัน แนวทางนี้ชี้ว่าการบริหารที่ดีในโรงเรียนคาทอลิกต้องผสมผสานระหว่างประสิทธิภาพทางวิชาการและการบ่มเพาะจิตวิญญาณ เพื่อให้ นักเรียนเติบโตอย่างสมดุลทั้งความรู้ และคุณธรรม สอดคล้องกับ ญาณิศา จันทรเส็ง และ เมตตา วิวัฒนากุล (2561 : 191-204) ได้ศึกษาและพบว่าความสามารถทางการสื่อสารและรูปแบบความเป็นผู้นำของผู้บริหารศาสนาคริสต์ในการปฏิบัติพันธกิจคริสตจักรในสังคมไทยสามารถสะท้อนถึงอัตลักษณ์ทางจิตวิญญาณที่ลึกซึ้ง และเมื่อนำมาประยุกต์ใช้ในบริบทของสถานศึกษาโดยเฉพาะโรงเรียนที่มีรากฐานด้านศาสนาและคุณธรรม จะสามารถส่งเสริมการพัฒนาคุณธรรมได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยคุณลักษณะเฉพาะของผู้นำ เช่น ความซื่อสัตย์ ความรัก ความเมตตา และแรงจูงใจในการรับใช้ แสดงให้เห็นถึงจิตวิญญาณแห่งการเป็นแบบอย่างที่ดี ซึ่งครูและผู้บริหารโรงเรียนสามารถน้อมนำไปใช้ในการสร้างแรงบันดาลใจแก่ผู้เรียน ขณะเดียวกันความสามารถในการสื่อสารอย่างมีประสิทธิภาพ การสร้างความสัมพันธ์อย่างจริงใจ และการเป็นผู้นำที่เสียสละเพื่อผู้อื่น ล้วนเป็นองค์ประกอบของภาวะผู้นำเพื่อการรับใช้และจิตวิญญาณ ซึ่งมีบทบาทสำคัญต่อการปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรม และการสร้างวัฒนธรรมองค์กรที่เกื้อหนุนต่อการเรียนรู้ทั้งด้านวิชาการและด้านชีวิตอย่างสมดุลและยั่งยืน ทั้งหมดนี้สะท้อนว่า รูปแบบผู้นำทางศาสนาคริสต์ตามผลวิจัยไม่เพียงมีคุณค่าในบริบทศาสนาเท่านั้น แต่ยังสามารถเป็นอัตลักษณ์ทางการศึกษาที่ทรงพลังในการพัฒนาโรงเรียนที่มุ่งเน้นคุณธรรมอย่างแท้จริง สอดคล้องกับ พรจันทร์ โลจนะศุภฤกษ์ (2564 : 1-12) ได้ศึกษาและพบว่า มนุษย์ต้องการความสุขและการผ่อนคลายจากความเครียดในชีวิตประจำวัน กิจกรรมทางศาสนา เช่น ที่คริสตจักรในประเทศไทย จึงเป็นทางเลือกหนึ่งที่ช่วยสร้างความสงบสุขทางใจและความหวังใหม่ในชีวิต คริสตจักรจัดกิจกรรมในการใช้เวลาว่างที่หลากหลาย เช่น ร้องเพลง กีฬา และสมาธิ เพื่อพัฒนาร่างกาย จิตใจ จิตวิญญาณ และสังคม โดยมีกลุ่มเป้าหมายตามวัย เพื่อส่งเสริมการเติบโตอย่างรอบด้าน แนวทางนี้สอดคล้องกับกิจกรรมนักศึกษาที่ดีซึ่งไม่เพียงให้ความสนุก แต่ยังส่งเสริมการพัฒนาศักยภาพนักศึกษาในทุกด้าน ทั้งสุขภาพกาย ใจ และคุณธรรม การจัดกิจกรรมที่มีคุณค่าและสร้างสรรค์จึงเป็นกุญแจสำคัญในการช่วยให้นักศึกษามีความสุขและประสบความสำเร็จในชีวิต และสอดคล้องกับ สุวรรณี ลออปักชิน และคณะ (2561 : 269-282) ได้ศึกษาและพบว่า ผลการวิจัยเชิงพรรณนาค้นพบว่าคุณลักษณะนักศึกษาพยาบาลตามคุณค่าพระวรสารอยู่ในระดับค่อนข้างสูง โดยมีด้านความกตัญญู ความหวัง และการงานที่โดดเด่น ขณะที่ด้านความ

พอเพียง การไตร่ตรอง และความยุติธรรมมีค่าน้อยกว่า นอกจากนี้ ยังพบว่าคุณลักษณะตามคุณค่าพระวรสารแตกต่างกันตามชั้นปี โดยนักศึกษาชั้นปีสูงกว่าจะมีคะแนนลดลง ซึ่งสะท้อนถึงความจำเป็นในการบูรณาการการเรียนรู้ที่เน้นการสะท้อนบทเรียนและการสร้างความเข้าใจในคุณค่าพระวรสารอย่างต่อเนื่อง ข้อเสนอแนะให้จัดกลุ่มคุณค่าพระวรสารเป็นกลุ่มใหญ่ 4 กลุ่ม และบูรณาการคุณค่าเหล่านี้ตามหลักคำสอนศาสนาต่างๆ เพื่อเสริมสร้างความเข้าใจตามพื้นฐานความเชื่อของนักศึกษาแต่ละคน ทั้งนี้ การส่งเสริมคุณลักษณะตามคุณค่าพระวรสารในสถานศึกษาจึงเป็นกลไกสำคัญในการพัฒนาอัตลักษณ์ของนักศึกษาอย่างสมดุล ทั้งด้านจริยธรรม คุณธรรม และสังคม ส่งเสริมให้นักศึกษามีความเป็นตัวของตัวเองบนพื้นฐานของคุณค่าทางศาสนาและจิตวิญญาณที่เข้มแข็ง อันเป็นรากฐานของการเติบโตอย่างยั่งยืนในวิชาชีพและชีวิตสังคมต่อไป สามารถอธิบายได้ว่า แนวทางการบริหารสถานศึกษาคาทอลิกที่เน้นคุณธรรมและจิตวิญญาณคริสต์ศาสนา ช่วยส่งเสริมอัตลักษณ์ขององค์กร การศึกษา สร้างสมดุลระหว่างวิชาการและคุณธรรม พร้อมพัฒนาผู้เรียนอย่างองค์รวมทั้งด้านสติปัญญา คุณลักษณะและจิตวิญญาณ

5.4.3 วัตถุประสงค์ที่ 3 การประเมินแนวทางการบริหารสถานศึกษาเพื่อส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมตามอัตลักษณ์การศึกษาคาทอลิกโรงเรียนสังกัดคณะรักกางเขน แห่ง จันทบุรี ด้านความถูกต้อง พบว่า โดยภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ทุกด้านมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด โดยเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย คือ ด้านการบริหารงานอภิปาลและแพร่ธรรม ด้านการบริหารงานกิจการนักเรียน ด้านการบริหารงานบุคคล ด้านการบริหารงานวิชาการ ด้านการบริหารงานทั่วไป และด้านการบริหารงานงบประมาณ ผลการประเมินแนวทางการบริหารสถานศึกษาเพื่อส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมตามอัตลักษณ์การศึกษาคาทอลิกโรงเรียนสังกัดคณะรักกางเขน แห่ง จันทบุรี พบว่า โดยภาพรวมได้รับการประเมินในระดับมากที่สุด สะท้อนถึงการยอมรับและความเชื่อมั่นในแนวทางดังกล่าวอย่างสูง เมื่อพิจารณาแยกเป็นรายด้าน พบว่า ทุกด้านอยู่ในระดับมากที่สุด โดยด้านความเป็นไปได้ได้รับคะแนนสูงสุด แสดงให้เห็นว่าแนวทางนี้มีความเป็นไปได้ที่จะดำเนินการ ตอบโจทย์ความต้องการและสร้างคุณค่าให้กับสถานศึกษาได้อย่างแท้จริง ด้านความถูกต้อง ซึ่งสะท้อนว่าแนวทางมีความถูกต้องและสอดคล้องกับหลักการบริหารและอัตลักษณ์ของการศึกษาคาทอลิก ในส่วนของด้านความเหมาะสมและความถูกต้อง มีค่าเฉลี่ยที่ใกล้เคียงกัน แสดงให้เห็นว่าแนวทางนี้เหมาะสม ถูกต้องกับบริบทของสถานศึกษา และสามารถนำไปปฏิบัติได้จริงอย่างมีประสิทธิภาพ ทั้งนี้ยังสะท้อนถึงความพร้อมและศักยภาพของบุคลากรในการดำเนินงานตามแนวทางดังกล่าว ผลการประเมินโดยรวมชี้ให้เห็นว่าแนวทางการบริหารนี้ไม่เพียงแต่ส่งเสริมคุณธรรมและจริยธรรมได้อย่างมีประสิทธิภาพ แต่ยังสอดคล้องกับพันธกิจและค่านิยมของการศึกษาคาทอลิกอย่างลึกซึ้ง จึงเป็นพื้นฐานสำคัญในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาและเสริมสร้างศักยภาพของผู้เรียนในระยะยาวอย่างยั่งยืน ผลการศึกษานี้สอดคล้องกับ Smith (2023 : 145-160) ที่ศึกษาและพบว่า การประเมินแนวทางการบริหารสถานศึกษาเพื่อส่งเสริม

คุณธรรมจริยธรรมที่เน้นความถูกต้อง ความเหมาะสม ความเป็นไปได้ และความมีประโยชน์สูงสุด เป็นตัวสะท้อนความเชื่อมั่นในแนวทางบริหาร ที่สอดคล้องกับพันธกิจและค่านิยมของการศึกษาคาทอลิกอย่างชัดเจน โดยเฉพาะในด้านการบริหารงานอภิปาลและแพร่ธรรม ที่เน้นการดูแลนักเรียนแบบองค์รวม ซึ่งถือเป็นหัวใจสำคัญในการสร้างสภาพแวดล้อมที่ส่งเสริมทั้งความรู้และคุณธรรมควบคู่กันไปอย่างสมดุล ขณะที่ Lopez และ Garcia (2024 : 491) ได้เน้นย้ำถึงบทบาทของเครือข่ายความร่วมมือระหว่างครู ผู้ปกครอง และชุมชน ในกระบวนการส่งเสริมคุณธรรมและทักษะชีวิตในโรงเรียนคาทอลิก การสร้างระบบเชื่อมโยงที่แข็งแกร่งนี้ ช่วยสนับสนุนให้นักเรียนได้รับการดูแลอย่างครบถ้วนทั้งด้านร่างกาย สติปัญญา อารมณ์ สังคม และจิตวิญญาณ ซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญที่ช่วยให้นักเรียนสามารถเติบโตอย่างมีคุณภาพและมีความสุขในชีวิต นอกจากนี้ Nguyen (2024 : 75-89) ยังชี้ให้เห็นว่าการพัฒนาบุคลากร โดยเฉพาะครู ให้เป็นผู้นำทางจิตวิญญาณควบคู่กับความเชี่ยวชาญทางวิชาการ เป็นปัจจัยสำคัญที่ช่วยส่งเสริมการปลูกฝังคุณธรรมในตัวนักเรียน ครูที่เป็นต้นแบบในเรื่องความรัก ความเมตตา และความเสียสละ จะสร้างแรงบันดาลใจให้นักเรียนพัฒนาคุณธรรมและทักษะชีวิตควบคู่ไปกับการรู้ทางวิชาการอย่างสมดุล ส่งผลให้นักเรียนเติบโตเป็นบุคคลที่มีศักยภาพและสามารถดำเนินชีวิตอย่างมีคุณธรรม ตามอัตลักษณ์ของการศึกษาคาทอลิกได้อย่างยั่งยืน สอดคล้องกับการศึกษาของ สุเมธ งามกนก (2564 : 69-78) พบว่า บทบาทนี้มุ่งสร้างความตระหนักในคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษา ซึ่งมีบทบาทสำคัญในการส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม และจรรยาบรรณวิชาชีพเพื่อให้การบริหารงานประสบผลสำเร็จ และสอดคล้องกับพันธกิจของสถานศึกษา

คุณธรรมปัจจุบัน ผู้บริหารต้องไม่เคยถูกลดโทษทางวินัยในรอบ 5 ปี เพื่อให้ผ่านการประเมินวิทยฐานะ นอกจากนี้ เกณฑ์ Performance Agreement (PA) ที่จะเริ่มใช้ในปี 2564 ยังเน้นการประเมินจรรยาบรรณวิชาชีพอย่างต่อเนื่อง การส่งเสริมคุณธรรมและจริยธรรมในผู้บริหาร จึงเป็นหัวใจสำคัญในการสร้างวัฒนธรรมองค์กรที่เข้มแข็ง และเป็นต้นแบบที่ดีให้กับบุคลากรและนักเรียน รวมถึงเสริมสร้างความเชื่อมั่นในการบริหารสถานศึกษาอย่างยั่งยืนและมีคุณภาพ สอดคล้องกับ มณีรัตน์ จันทรา และคณะ (2566 : 120-129) ได้ศึกษาและพบว่า ผลการวิจัยชี้ให้เห็นว่า ภาวะผู้นำเชิงวิสัยทัศน์ของผู้บริหารสถานศึกษา มีบทบาทสำคัญในการส่งเสริมคุณธรรมและความโปร่งใสในการดำเนินงานของสถานศึกษา ภาวะผู้นำเชิงวิสัยทัศน์ที่ดีช่วยสร้างแรงบันดาลใจและกำหนดทิศทางที่ชัดเจน ทำให้สถานศึกษาสามารถปลูกฝังคุณธรรมในบุคลากรและนักเรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ การส่งเสริมคุณธรรมในองค์กรจึงไม่เพียงเพิ่มความโปร่งใส แต่ยังเสริมสร้างวินัย ความรับผิดชอบ และจิตสำนึกที่ดีในชุมชนโรงเรียน ผลการศึกษายังแสดงให้เห็นว่า ผู้นำที่มีวิสัยทัศน์มีอิทธิพลต่อการพัฒนาคุณธรรมของสถานศึกษาอย่างชัดเจน ซึ่งเป็นพื้นฐานสำคัญในการสร้างสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ที่ส่งเสริมการเติบโตอย่างยั่งยืนและมีคุณค่าในระยะยาว และสอดคล้องกับ คณศ นามนัยและคณะ (2567 : 85-95) ที่ได้ศึกษาและพบว่า การส่งเสริมระบบการบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพโดยยึด

หลักธรรมาภิบาล ส่งผลดีอย่างมากต่อการสร้างอัตลักษณ์และการบริหารสถานศึกษา โดยเน้นการมีส่วนร่วมและความโปร่งใสในการกำหนดนโยบายและดำเนินงาน นอกจากนี้ การพัฒนาศักยภาพบุคลากรผ่านการฝึกอบรมและใช้เทคโนโลยี ช่วยเสริมสร้างแรงจูงใจและความเชี่ยวชาญ การบริหารจัดการทรัพยากรอย่างเป็นระบบตามวงจร PDCA และการบริหารจัดการด้านวิชาการเชิงรุกตอบสนองความต้องการของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียอย่างมีประสิทธิภาพ ทั้งนี้ การส่งเสริมคุณธรรมในการบริหารจัดการทำให้สถานศึกษามีแผนงานชัดเจน ส่งเสริมความโปร่งใสและความร่วมมือ สร้างอัตลักษณ์องค์กรที่เข้มแข็งและยั่งยืน จากผลการศึกษาสามารถอภิปรายได้ว่า แนวทางบริหารนี้ไม่เพียงแต่ช่วยส่งเสริมคุณธรรมและจริยธรรมได้อย่างมีประสิทธิภาพ แต่ยังเหมาะสมกับบริบทของสถานศึกษาและสามารถนำไปปฏิบัติได้จริงอย่างยั่งยืน สอดคล้องกับพันธกิจของการศึกษาคาทอลิกในการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนในระยะยาว

5.5 ข้อเสนอแนะ

จากผลของการวิจัยแนวทางการบริหารสถานศึกษาเพื่อส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมตามอัตลักษณ์การศึกษาคาทอลิกโรงเรียนสังกัดคณะรักกางเขน แห่ง จันทบุรี ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะดังต่อไปนี้

5.5.1 ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

จากผลการศึกษาพบว่า การบริหารสถานศึกษาคาทอลิกเพื่อส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมตามอัตลักษณ์การศึกษาคาทอลิกโรงเรียนสังกัดคณะรักกางเขน แห่ง จันทบุรี มีประสิทธิภาพสูง แต่เพื่อให้เกิดความต่อเนื่องและยั่งยืน ควรมีการพัฒนานโยบายที่ชัดเจนและครอบคลุม ดังนี้

5.5.1.1 สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (สพฐ.) ร่วมกับคณะรักกางเขน แห่ง จันทบุรี ควรส่งเสริมและสนับสนุนการบริหารสถานศึกษาแบบบูรณาการ 6 มิติ โดยผสมผสานการจัดการที่มีประสิทธิภาพกับการปลูกฝังจิตวิญญาณคริสต์ศาสนา และจากผลการประเมินที่พบว่าด้าน “ความพอเพียง” มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด จึงควรมีการกำหนดนโยบายและแนวทางปฏิบัติที่ชัดเจนเพื่อพัฒนาคุณลักษณะนี้ในตัวผู้เรียนอย่างจริงจังและต่อเนื่อง เพื่อให้การพัฒนาคุณลักษณะของผู้เรียนมีความครบถ้วนรอบด้านและยั่งยืน

5.5.1.2 สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (สพฐ.) และหน่วยงานที่มีส่วนเกี่ยวข้องเชิงนโยบายการศึกษาคาทอลิก ควรจัดสรรงบประมาณอย่างเพียงพอและโปร่งใส เพื่อสนับสนุนกิจกรรมส่งเสริมคุณธรรมและจริยธรรมที่เหมาะสมในสถานศึกษา รวมถึงการพัฒนาศักยภาพของครูและนักเรียนอย่างต่อเนื่อง เพื่อเสริมสร้างสภาพแวดล้อมทางการศึกษาให้เอื้อต่อการพัฒนาเต็มศักยภาพของผู้เรียน

5.5.1.3 โรงเรียนร่วมกับสมาคมผู้ปกครองและครู รวมถึงชุมชนท้องถิ่น ควรสร้างกลไกการมีส่วนร่วมของทุกฝ่ายในกระบวนการบริหารและส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรม เพื่อเสริมสร้างความร่วมมือและความรับผิดชอบร่วมกัน อันจะส่งผลให้เกิดความยั่งยืนในการพัฒนาคุณธรรมของผู้เรียนและสังคมโดยรวม

5.5.2 ข้อเสนอแนะสำหรับการศึกษาค้างนี้

เพื่อเพิ่มพูนความเข้าใจและขยายผลการวิจัยในอนาคต ควรดำเนินการศึกษาเพิ่มเติมในประเด็นต่อไปนี้

5.5.2.1 ควรศึกษาผลกระทบระยะยาวของแนวทางบริหารสถานศึกษาในการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมของนักเรียน เพื่อประเมินประสิทธิภาพและความยั่งยืนของการปลูกฝังจริยธรรมในชีวิตประจำวันของผู้เรียน

5.5.2.2 ควรมีการวิจัยแนวทางการพัฒนาบุคลากรทั้งในเชิงจิตวิญญาณและวิชาชีพ เพื่อเสริมสร้างความสมดุลและความเป็นมืออาชีพของครูผู้สอน และส่งเสริมให้ครูเป็นต้นแบบคุณธรรมสำหรับนักเรียน

5.5.2.3 ควรศึกษาวิธีการส่งเสริมความร่วมมือระหว่างโรงเรียน ชุมชน และครอบครัวในบริบทที่หลากหลาย เพื่อขยายผลการบริหารคุณธรรมจริยธรรมและสร้างเครือข่ายความร่วมมือที่เข้มแข็งในวงกว้าง

5.5.3 ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

จากผลการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยเห็นว่า มีประเด็นที่ควรได้รับการศึกษาต่อยอดเพื่อเสริมสร้างความสมบูรณ์ขององค์ความรู้ด้านการบริหารสถานศึกษาในบริบทการศึกษาคาทอลิกให้มีความลุ่มลึกและครอบคลุมมากยิ่งขึ้น ดังนี้

5.5.3.1 ควรมีการวิจัยเพื่อประเมินผลการทดลองใช้แนวทางการบริหารสถานศึกษา เพื่อส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมตามอัตลักษณ์การศึกษาคาทอลิก โรงเรียนสังกัดคณะรักกางเขน แห่งจันทบุรีและใช้กับสถานศึกษาอื่น เพื่อให้ได้ข้อมูลสำหรับการพัฒนารูปแบบที่เหมาะสมกับการนำไปใช้จริง

5.5.3.2 ควรศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการขับเคลื่อนการบริหารสถานศึกษาเพื่อส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมตามอัตลักษณ์การศึกษาคาทอลิกบริบทอื่น ๆ ทั้งในรูปแบบออนไลน์ และการปฏิบัติจริงในสถานศึกษา